

¿QUI S'ESCOLTA A CATALUNYA?

Hora a hora, els més populars

¿Quins són els personatges i els programes radiofònics més populars a Catalunya? Tot i que és difícil aconseguir xifres absolutes d'audiència per hores i emissores, aquest és un recorregut hora a hora, minut a minut, pel dial de la ràdio catalana. Potser no hi són tots, però els que hi són, ho són.

Fúlvia Nicolàs

De set a nou del matí, del llit a la feina, la ràdio és sobretot informació. I en informació, si més no a Catalunya, manen les emissores públiques; per aquest ordre, Radio Nacional de Espanya i Catalunya Ràdio. Els informatius matinals de més audiència són *Espana a las siete*, *Espana a las ocho* i *Catalunya Matí*, tot i que a aquesta hora l'ona mitja és tota un clam de notícies: *El primero de la mañana* —Antena 3—, *¿Y nosotras, qué?* —Miramar—, el *Radiodiari* de Ràdio 4...

No és fins a les nou del matí, però, que la ràdio arriba al punt dolç. És l'hora dels *magazines*, el punt màxim d'audiència, una franja que a Catalunya no ha estat perjudicada —diuen els

Joaquim Maria Puyal, el número 1 de l'esport.

AUDIÈNCIA PRINCIPALS EMISSORES DURANT EL MARÇ 1988 A CATALUNYA (Mitjana dies feiners)

EMISSORA	ONA	CADENA	OIENTS (mitjana feiners)
Radio 1	OM	RNE	416.000
Catalunya Ràdio	FM	EMIS. GEN	352.000
Radio Barcelona	FM	SER	300.000
Radio Barcelona	OM	SER	267.000
Antena 3	FM	ANTENA 3	265.000
Radio Minuto	FM	M	229.000
Radio Popular BCN	FM	COPE	227.000
Radio Miramar	OM	MIRAMAR	215.000
Cadena Catalana	OM	CC	184.000
Radio 80	FM	ANTENA 3	160.000
R.A.C. 105	FM	EMIS. GEN	97.000
Radio Salud	FM	MIRAMAR	87.000
Radio Sabadell	OM	COPE	85.000
Radio Corazón	FM		77.000
Radiocadena Espanola	FM	RCE	76.000
Cadena Catalana BCN	FM	CC	70.000
Radio Club 25	FM		59.000
Catalunya Música	FM	EMIS. GEN	54.000
Ràdio 4	FM	RNE	54.000
Radiocadena Espanola	OM	RCE	46.000
Barcelona FM 100	FM	CADENA 13	36.000
Radio 2	FM	RNE	19.000
Radio 3	FM	RNE	10.000

(Dades procedents de l'estudi d'audiència realitzat per encàrrec de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió.)

experts— per la televisió matinal. **Luis del Olmo**, amb *Protagonistas* a la FM de la COPE —emissora de la seva propietat— i **Josep Cuní**, amb *Els matins de Josep Cuní* a Catalunya Ràdio, són els primers. Cent mil oients per a un **Del Olmo** en declivi —el canvi de freqüència i la inflació de la publicitat són fatals— i vuitanta-cinc mil per un **Cuní** en ascens confirmen que les individualitats, a la ràdio, marquen més que mai.

Diuen que el *magazine* general perd punts, mentre puja un nou estil de programa: és el *magazine* informatiu, que s'aferra a l'actualitat de la notícia i l'èsmicola en entrevistes, reportatges, opinions i col·laboracions, l'analiza i la sotmet al judici —via telefònica— dels oients. **Del Olmo** i **Cuní**, amb nombrosos col·laboradors de luxe i productors capaços d'aconseguir l'entrevista o la declaració més difícil, en són ara per ara els reis. Després d'aquests dos i a certa distància, els programes més escoltats de bon matí són *El minuter*, de Radio Minuto, que aposta fort per la música, *La radio y yo*, de **Luis Arri-**

bas Castro a la Cadena Catalana, a partir de les onze del matí, i *Arús con leche*, el programa immediatament anterior a la mateixa emissora, dirigit per **Alfons Arús**, un jove conductor que ha optat per la tradició humorística de la ràdio barcelonina.

Al migdia, una vegada acabats els *magazines* —n'hi ha que duren fins a les tres— torna la franja dels informatius, en dura competència amb els noticiaris de la televisió. Els oients que s'estimen més continuar sent-ho opten de nou per la informació ben elabora-

da i sense publicitat que fan les ràdios públiques, i connecten majoritàriament RNE i Catalunya Ràdio, emissora que sembla haver-se apuntat un bon *tanto* en programar a les tres del migdia *L'Orchestra*, una tertúlia dirigida per **Jordi Vendrell**, on personatges destacats dels mitjans de comunicació i la cultura comenten l'actualitat del dia amb algun convidat.

La tarda comença també amb *magazines*, si bé aquests ja s'orienten descaradament —més a les privades que a les públiques— al públic femení i do-

Àngels Barceló.

mèstic. El món de la *jet-set*, la informació a l'estil de les revistes del cor i els aspectes més casolans i populars de la política han aparegut en els darrers temps amb una força insòlita en aquesta programació de tarda, acompanyant les entrevistes amb personatges populars de l'espectacle, i les trucades dels oients.

Encarna Sánchez —de la COPE— no és, a Catalunya, tan escoltada com les enquestes a nivell estatal o la publicitat de la seva emissora fan suposar. Segons els estudis d'audiència del mes de març passat, **Encarna** té al Principat 32.000 oients, després d'una caiguda en picat durant els últims mesos causada pel canvi d'horari —ara diu que vol tornar a canviar, per fer la competència matutina a **Luis del Olmo**— i pel fet que al seu programa cada vegada hi ha més col·laboradors, més equip, més *magazine*... i menys carn viva, menys **Encarna** químicament pura.

L'autèntica reina de la tarda és **Odette Pinto**, que des de *Las tardes de Odette*, a Radio Miramar, es berena la major part de mestresses àvides d'orientació, xafarderies i informació *especialitzada*. El segon en oients és *La bisagra*, el programa que presenta i dirigeix **Xavier Sardà** a Radio 1, de RNE, seguit de dos espais de Catalunya Ràdio, el d'**Àngel Casas**, amb entrevistes i xafarderies d'altura, i el d'**Àngels Barceló**, *La línia de l'Àngels*, un programa en què els dubtes i problemes dels oients, gravats en un contestador automàtic, se sotmeten a les persones

Alfons Arús,
Cadena Catalana (Arús con leche)

«Faig ràdio, i en aquesta emissora, perquè és l'única possibilitat de dir el que penso, sense tallar-me, i dir-ho a molta gent. Quan tens unes idees les pots comentar a tres o quatre persones, com a molt; si tens la possibilitat que molta gent ho sàpiga

ja és un luxe. Amb els oients, a més, s'estableix una complicitat, que arriba a posar-nos d'acord en què parlarem cada dia, en quins programes de televisió veurem... quasi en què pensem. Cada matí, en començar, ja sabem de què haurem de parlar: coneixem els nostres oients, i ells ens coneixen, i si no encertem, ho demanen. Nosaltres hem intentat rejuvenir la ràdio, i fer veure que també la gent que fa ràdio pensa. Tenim un públic variat, evidentment amb moltes senyores Maries i també molts senyors d'aquest estil, però senyores Maries amb opinió, que diuen el que pensen. I també ens escolten molts estudiants, i universitaris, i professionals...

Hem trencat amb l'esquema clàssic de programa de matí, que podria ser l'esquema estil Luis del Olmo, potser massa seriós, o massa tancat en determinats temes... Ens hem obert a altres camps de l'actualitat, que interessin a la gent tot i no ser tan importants... i hem establert un tipus de comunicació diferent. A mi els oients poden dir-me de tu».

que directament els poden resoldre. Aquests dos últims tenen una audiència similar a la d'Encarna Sánchez, encara omnipresent als receptors de bona part de taxistes, un sector social que sembla adorar-la.

L'alternativa als *magazines*, a la tarda, són els programes musicals servits a bastament per les emissores com la RAC, la *Serie Oro* o d'altres, que po-

Luis del Olmo, director-conductor de «Protagonistas».

Adelina Castillejos,
Catalunya Ràdio (Adelina Boulevard)

«Hi disfruto, fent ràdio! És potser la millor definició que podria fer. M'agrada saber coses, parlar amb gent interessant i compartir-ho amb els altres. I una de les satisfaccions

més grans és comprovar que s'estableix comunicació. La facilitat de contactar amb persones que saben alguna cosa del tema que estàs tractant, la rapidesa a rebre una opinió, la immediatesa de poder explicar el que passa, tot això són coses gairebé màgiques... ;La ràdio és un mitjà fascinant!

Tot i que faig servir el plural quan parlo en general, mai no penso en una massa de gent. Sempre parlo per algú en concret. Em dirigeixo a una persona.

El que m'agradaria aconseguir és que quan l'oient busca una emissora, aturés el dial on estic treballant per decidir si s'hi queda o si se'n va, però que hi hagi necessitat d'escoltar-me abans de dir si li agrada o no; és a dir, m'agradaria no resultar indiferent».

sen un bon acompanyament als que treballen al despatx, a la fàbrica o l'estudi. La RAC, diuen, és l'emissora predilecta de *yuppies* i similars.

Després, més informatius —¿cal repetir que guanyen altra vegada les públiques... seguides a bona distància per la SER?— i els noticiaris esportius. Aquí és la Cadena Catalana, amb *Contraste de pareceres*, l'emissora de més èxit, seguida de Catalunya Ràdio, RNE, Antena 3 i la SER. La competència televisiva, a aquestes hores, és ja aclaparadora. Només els que no tenen televisió o que encara treballen continuen apostant per la ràdio a aquesta hora, que tracta d'arreglar públic *especialitzat* amb programes molt específics, sovint culturals, com el *New Look* de Catalunya Ràdio, o *Diálogos en la Onda Media*, a Radio 1 de RNE. També és l'hora de musicals molt concrets, com el de **Pepe Antequera** a Ràdio Miramar, jugant amb la fórmula de «sus favoritos», eterna, o *La vida es música*, a Cadena Catalana... Altres emissores aprofiten per emetre els seus esportius en aquesta franja, abans que arribi **José María García**, *Supergarcía*, arrasant des d'Antena 3. A partir de les onze, també, més informatius, llargs i comentats, novament amb RNE i el *Catalunya Nit*, de Catalunya Ràdio, fent de capdavanters.

Ja a la mitjanit. el «**Butanito García**» és el rei dels esports també al regne dels socis i simpatitzants del seu poc estimat Barça, i es menja tot solet, a l'hora del seu programa, la major part de l'audiència nocturna. Els segons, un bon tros per darrere, són els periodistes **Xavier Domingo** i **Ramon Barnils**, des de Catalunya Ràdio, barallant-se

La ràdio a València: «Els quaranta principals»

La radiodifusió al País Valencià continua fidel a les antigues fórmules, amb excepcions. Els oients s'estimen més escoltar els programes a nivell nacional. La programació a nivell local manca de personalitat.

Esther Roig

més o menys cordialment entre si mentre comenten l'actualitat i entrevisten a mitges algun personatge: és *La tertúlia*, mitja hora de marro en què els rumors i les xafarderies polítiques asabenten un públic ben informat d'allò que mai no podran sentir en un teletotals.

Des de la RAC, música moderna de la bona, servida mentre dura *Clàxon* amb **Jordi Beltran** i **Albert Vinyoli**, per als que estudien o treballen... i, ja de matinada, l'allau de programes maratònians amb participació telefònica. *La noche es de Pilar*, dirigit i presentat per **Pilar Matos** a Radio Miramar, orientat sobretot als serveis, i *La nit dels ignorants*, realitzat per **Carles Cuní** a Catalunya Ràdio, en què són els mateixos oients els que s'informen i es comuniquen els uns amb els altres a través de trucades telefòniques, són els més escoltats. La música, sobretot, a la resta d'emissores, algunes de les quals no menyspreen el públic hiperespecialitzat, constitueix la resta de l'oferta nocturna els dies de cada dia, amb un públic sempre difícil d'avaluar.

Els caps de setmana, l'oferta canvia. Pels matins, ràdio-participació a bastament, encapçalada de nou per una dona que s'ha fet, desde Catalunya Ràdio, tot un nom: **Adelina Castillejos**, amb *Adelina Boulevard*, un espai amb entrevistes i reportatges, seccions especialitzades i molta participació telefònica. *Protagonistas fin de semana*, de **Luis del Olmo**, és el tercer de la fila, amb la seva fórmula habitual, si bé és la Cadena Catalana la que ocupa, en audiència global de cap de setmana, el tercer lloc després de les públiques.

Les tardes, durant el cap de setmana, són superespecialitzades, amb programes a la mesura d'un públic molt concret, i són els esports, ja des de la tarda dels dissabtes, els que arpleguen més audiència. Quan hi ha retransmissió de futbol, sobretot si juga el Barça, **Joaquim Maria Puyal** és inqüestionable, el número 1. Encara són molts els que esperen una repetició del memorable «Urruti, ¡t'estimo!», i treuen el so a l'aparell televisiu per sentir des de Catalunya Ràdio aquest home que ha estat qualificat el millor locutor esportiu de Catalunya. Per esports en general, Cadena Catalana és la segona en audiència, si bé Antena 3 i la SER, amb el *Carrusel Deportivo*, que la segueixen, poden avançar-se-li a l'hora de retransmetre partits, que són la gran basa radiofònica durant les llargues tardes de pel·lícules, telefilms i documentals a la televisió dels diumenges. □

Al País Valencià no hi ha cap estudi específic sobre programació i audiència del mitjà ràdio. Les úniques dades existents són l'extracte «Audiència de Radio por emisoras», de l'EGM, Estudi General de Mitjans, realitzat per la Direcció General de Mitjans de Comunicació Social de la Generalitat Valenciana. Barallant aquestes dades és difícil esbrinar les xifres d'audiència per programes i més si tenim en compte que en l'esquema no s'arpleguen algunes emissores locals com Radio Color, etc..., per no donar el màxim d'oients requerits a nivell nacional.

No obstant, una lectura més profunda d'aquest quadre constata una de les característiques de la radiodifusió valenciana i és que els programes de més audiència són els emesos a nivell estatal, tret d'algunes excepcions. És curiós que mentre en altres autònomes s'escolta la programació pròpia amb un especial interès, sobretot si s'emet en la seua pròpia llengua, vegeu el cas gallec o el basc, ací, l'oient sintonitza

Les grans cadenes copen l'audiència al País Valencià.

Toni Mestre Ràdio Cadena València (De dalt a baix)

«Vaig entrar a la ràdio per casualitat, quasi jugant. Un dia vaig substituir Joan Monleón i em vaig quedar per sempre. M'agrada la ràdio viva, directa, que interesse a la majoria de la gent. El meu programa té oients dels 5 als 95 anys, en comú tenen l'interès per la cultura del país. Es pot dir que faig ràdio per a gent desperta i intel·ligent; tant m'escolta una mestressa de casa que està fent la seua faena, com un xiquet des de l'escola, com un jove que està estudiant, com qualsevol altre que estiga treballant en una tenda. Intente comunicar-me amb ells en tots els sentits. Clar... que de vegades el mit-

jà falla, és a dir, hi ha limitacions d'estructura, problemes de falta de personal, etc. El meu ideal de ràdio és quan el mitjà permet que aquesta comunicació esdevinga participació. Cosa difícil».